

Foto - E. Gabranovs

Pilsētas sirdī. Balvu Kultūras un atpūtas centra direktore Dita Nipere, sakot 'paldies' izstādes veidotājiem (foto), pavēstīja, ka "Četri gadalaiki" ir pirmā skaistā, krāšņā dāvana Balvu pilsētas svētkos: "Tieši šī izstāde būs apskatāma arī 10. februārī svētku svinību pasākumā. Gaidām ciemos!"

Edgars Gabranovs

Trešdien Balvu Kultūras un atpūtas centrā svinīgi atklāja Sociālās pārvaldes struktūrvienības "Daudzfunkcionālais sociālo pakalpojumu centrs" dalībnieku izstādi "Četri gadalaiki". Centra vadītāja Skaidrīte Saleniece atzina, ka jaunā darba trešā nedēļa līdzinās trīs mēnešiem. Viņa aicināja baudīt izstādi, piebilstot: "Nemeklējiet melnumu sniega baltumā."

Interesu pulciņa audzinātāja Zanda Arnicāne atklāja, ka priecājas par 14 dalībnieku darba rezultātu: "Kad pirms trīs mēnešiem sāku strādāt centrā, līdzīgas iestādes dalībniece Viļakā lasīja dzeju, kas bija ļoti savijpojoša. Cilvēkiem, ar kuriem strādāju, vajadzēja izvīzīt mērķi pašiem sev, proti, uz ko tiekties. Idejas smēlāties vietnē "Pinterest", kas pasaulē ir ļoti labi zināma. Vēlos izcelt Inesi Kivkucāni, kura radīja sejas meitenēm. Viņai ir ļoti liels talants, kura man nav. Lepojos, ka noticējam tam, ka mēs varam. Nekad nebiju saskārusies darbā ar šādiem cilvēkiem, ar kuriem izdevās radīt tik fantastisku rezultātu, turklāt tik īsā laikā. Darbi mūs pārsteidz pašus! Cilvēkiem, kuri nereti ir sabiedrības atstumti, izdevās apliecināt, ka nav ne no kā jākaunas. Viņu pašapziņa aug, viņi jūtas piederīgi sabiedrībai."

Aprūpētāja I. Kivkucāne, kura palīdzēja tapt izstādei, neslēpa, ka ļoti patīk strādāt ar centra

klientiem: "Vienmēr, kad ir laiks, eju palīgā. Esmu lepna, ka mēs varam parādīt savus talantus. Tas cilvēkus motivē turpināt būt arī aktīvākiem. Kādreiz, strādājot veikalā, redzot cilvēkus ar īpašākām vajadzībām, uz viņiem noraudzījies ar lielu līdzjūtību. Tagad zinu, ka viņi ir malāči un jaunajam atvērti, turklāt dzīvo bez viltus."

Daudzfunkcionālā sociālo pakalpojumu centra vadītāja S. Saleniece, atklājot izstādi, uzsvēra, ka ikviens cilvēks uz zemes ir kā smalks sirds stīgu instruments un katrs skan savādāk: "Ir zināmas un parastas skaņas. Ir arī neparastas skaņas. Lai saklausītu to nepierasto, ir jāpienāk tuvāk, ir jāieklaušas, ir jāsadzird, ir jāatbalsta. Tikai tā var skanēt šī neparastā sirds balsis, kas bieži vien tiek uzticēta mums, līdzcīvēkiem. Katrs izstādes darbiņš ir veltījums kaut kam, katrā darbiņā ir cerības, sapņi, neizrunātas domas un vārdi. Ari katrā ierastā lietā ir kaut kāda Dieva burvība, kuru, ikdienā skrejot un ejot, nemaz nepamanām."

Deputāte Ruta Cibule piebilda, ka jālepojas par tiem cilvēkiem, kuri strādā ļoti atbildīgā, ļoti gaišā un ne vienmēr vieglā profesijā. Arī Balvu novada Sociālās pārvaldes vadītāja Viktorija Puka uzsvēra, ka fantastisko darbu emocijas nav izsakāmas vārdos: "Ziemā šeit var baudīt pavasarī un vasaras ziedošās pļavas. Ja mums būtu miljons, tad to jums noteikti dāvātu. Šobrīd dāvāsim gardus zelta stieniņus. Jūs esat zelts, kas ar cilvēkiem strādā." "Iedvesmojoši darbi," secināja arī Neredzīgo rehabilitācijas centra Balvu filiāles sociālā rehabilitētāja Gunta Zepa.

Apstiprina novada budžetu

Vakar Balvu novada domes sēdē deputāti apstiprināja saistošo noteikumu "Par Balvu novada pašvaldības 2024. gada budžetu" pieņemšanu. Plānotie pamatbudžeta ieņēmumi: **EUR 32 300 459**. Plānotie izdevumi: **EUR 35 113 278**, tostarp izpildvarai – EUR 3 733 632; sabiedriskajai drošībai un kārtībai – EUR 322 694; ekonomiskajai darbībai – EUR 2 178 501; vides aizsardzībai – EUR 192 262; teritoriju apsaimniekošanai – EUR 5 113 984; veselībai – EUR 150 076; atpūtai, kultūrai, reliģijai – EUR 2 700 590; izglītībai – EUR 14 618 469; sociālajai aizsardzībai – EUR 6 103 070. Uz 2024. gada 1. janvāri pašvaldībai bija 123 aizņēmumu līgumi un viens galvojums, aizņēmumu atmaksā paredzēta par EUR 2 125 767.

Paskaidrojuma rakstā norādīts, – lai sasniegtu ielānoto, 2024. gadā nepieciešams veikt:

- strukturālās izmaiņas, pārskatot pašvaldības nodarbināto skaitu;
- uz noteiktu laiku pāriet uz četru dienu darba nedēļu;
- veikt aizņēmumu pamatsummas grozījumus noslēgtajos valsts aizdevumu līgumos, samazinot 2024. gadā plānotos pamatsummas maksājumus par 394 621 eiro atbilstoši likuma "Par valsts budžetu 2024. gadam un budžeta ietvaru 2024., 2025. un 2026. gadam" 38. panta nosacījumiem;
- ņemt īstermiņa aizņēmumu norēķiniem budžeta un finanšu vadībai ar atmaksas termiņu līdz trim gadiem no aizdevuma līguma noslēgšanas dienas.

Aktuāli

Pārsteigumu, šķiet, sagādāja deputāts Aldis Bukšs, kurš mudināja novada vadītāju Sergeju Maksimovu atkāpties no amata. "Es padomāšu par to," atbildēja domes priekšsēdētājs. "Lūdzu, nešūposim laivu," mudināja deputāts Egons Salmanis. Savukārt deputāts Imants Slišāns piebilda, ka neredz racionālu pamatu, kā vadītāja maiņa var reāli izmainīt budžeta situāciju. Jāsecina, ka emocionālu viedokļu netrūka. "Arī turpmāk aicinu pie sarunu galda," noslēdzot debates, atgādināja S. Maksimovs. Noslēdzoties domes sēdei, novada vadītājs piebilda, ka neplāno nolikt pilnvaras.

Aktuāli

Pagastos strādās mazāk bezdarbnieku

Gada sākumā pagastu iedzīvotājus sasniegusi neiepriecinoša ziņa – tiem bezdarbniekiem, kuri varēja vismaz dažus mēnešus pastrādāt, saņemot kaut nelielu atalgojumu, šogad atvēlēts mazāks finansējums. Tā saukto *simtlatnieku* skaits pagastos saruks.

Samazināts darbavietu skaits

Nodarbinātības valsts aģentūras Balvu filiāles Balvu klientu apkalpošanas centra nodarbinātības aģente OLGA VOICIŠA skaidro, ka pasākuma "Algoti pagaidu sabiedriskie darbi" (turpmāk – APSD) mērķis ir personu, kurām ir piešķirts bezdarbnieka statuss (turpmāk – klienti), darba iemaņu iegūšana un uzturēšana, veicot algotus pagaidu sabiedriskos darbus pašvaldību izveidotajās darbavietās, kas rada sociālu labumu sabiedrībai. Pasākuma kritērijiem atbilst klienti, kuri nesaņem bezdarbnieka pabalstu; vēlas iegūt vai uzturēt darba iemaņas. Ar 2023. gada 8. decembri ir mainīti iesaistes nosacījumi, klienti tiek iesaistīti, ja atbilst vismaz vienai no šādām mērķa grupām:

- persona ar invaliditāti;
- persona, kurai līdz vecuma sasniegšanai, kas dod tiesības saņemt vecuma pensiju, atlikuši ne vairāk kā pieci gadi;
- persona bez darba bijusi vismaz 36 mēnešus;
- persona pēc soda izciešanas ieslodzījuma vietā vai probācijas klientis;
- persona ir etniskā minoritāte – roms.

Iesaistot pasākumā, klienti ievēro nosacījumus:

- klientu pasākumā 24 mēnešu periodā iesaista ne vairāk kā četrus mēnešus (secīgi vai ar pārtraukumiem). Klientu pasākumā var iesaistīt atkārtoti;
- klientu neiesaista pasākumā īstenošanas vietā, kas izveidota institūcijā, kurā klienti bija nodarbināti pēdējo sešu mēnešu laikā pirms iesaistes pasākumā (izņemot darba tiesisko attiecību dibināšanu uz noteiktu laiku).

2023. gadā Balvu novada pašvaldībā pasākumā "APSD" tika izveidotas 57 darbavietas, 2024. gadā pasākumā "APSD" Balvu novada pašvaldībā tiks izveidotas 19 darbavietas. Kopējo piešķirto darbavietu skaitu valstī izvērtē un nosaka Labklājības ministrija, šogad tās ir 500 darbavietas. Savukārt

pašvaldībai piešķirto darbavietu skaita sadalījumu pa pagastiem izvērtē un piešķir pašvaldība. Atlīdzība mēnesī bezdarbniekam par 6 stundu darbadienu paliek nemainīga – 250 eiro.

Nesanāk pat viens bezdarbnieks

Balvu novada pašvaldības izpilddirektore DAINA TUTIŅA informē, ka 16. janvāri tika parakstīts līgums ar Nodarbinātības valsts aģentūru, kas paredz, ka 2024. gadā pašvaldība aktīvi nodarbinātības pasākuma "Algoti pagaidu sabiedriskie darbi" īstenošanas laikā nodrošinās finansējumu 19 bezdarbniekiem (mēnesī) Balvu novada teritorijā. "Tas nozīmē, ka visiem pagastiem nesanāks pat viens bezdarbnieks. Balvu pilsētā un Viļakas pilsētā būs pa diviem, pagastos pa vienam algotajam darbiniekam, izņemot Lazdulejas, Žiguru un Viksnas pagastus, kur nebūs neviena algota pagaidu sabiedrisko darbu veicēja. Grūti bija izvēlēties, kurā pagastā nebūs neviena strādnieka. Skatoties pa pagastiem, šajos vai nu nebija rindas, vai bija ļoti maz strādāt gribētāju, tāpēc šajos pagastos nav strādnieku. Bet tāpat arī šeit būtu nepieciešama kaut viena darbavietā. Toties ir pagasti, kur vairāk nekā 10 bezdarbnieki gaida rindā, un tāpat sanāk, ka darbs būs tikai vienam," stāsta D. Tutiņa. Uz jautājumu, kā pagastos varēs tikt galā ar darbiem, izpilddirektore atzīst, ka, protams, pagastu un pilsētu pārvaldēs pie teritorijas sakopšanas tās bija papildus "darba rokas" jebkurā gadalaikā – vai tā ir malkas sagatavošana, vai citi darbi: "Žēl, ka tāda ir gan Labklājības ministrijai, gan Nodarbinātības valsts aģentūras nostāja un šai programmai vairs finansējums neatrodas. Balvu novada pagastos šī ir viena no nodarbinātības iespējām, jo dzīvesvietas tuvumā nav kur strādāt algotu darbu vai transporta, lai ikdienā nokļūtu uz darbavietu."

Cilvēki ir apbēdināti

Bērzpils pagasta pārvaldes vadītāja BIRUTA BOGDANE atklāj, ka pārvaldei 2024. gadā ir iedalīts viens algotais sabiedrisko darbu strādnieks, līdzīgi ir arī citiem pagastiem: "Protams, varēja būt divi! Algotos strādniekus parasti nodarbinām pie malkas sagatavošanas apkures vajadzībām

pagasta pārvaldei un saietu namam, teritorijas sakopšanas darbos kapsētās, pie baznīcas un citur pēc vajadzības. Strādnieki parasti ir vieni un tie paši, zināmi. Ir, kuri prot rīkoties ar trimmeri, pļaut, zāgēt, tas jau ir ļoti labi. Samaksa viņiem tagad ir lielāka, un tas tomēr ir ļoti nozīmīgs ienākums iztikšanai, tāpēc cilvēki ir apbēdināti, ka nu viņiem ir atteikts kļūt par *simtlatnieku*, jāgaidot līdz nākamajam gadam."

Taujājot, kā apsaimniekos teritoriju, B. Bogdane skaidro, ka pagasta pārvaldei štatots tiks atstāts palīgstrādnieks, apstādījumu kopējs, ēku un apsaimniekojamās teritorijas pārzinis, apkopējs-sētnieks: "Tā mums ir pamatkomanda, kura veic kapsētu un citu pagastam piekritīgo teritoriju apļaušanu, sakopšanu. Maija mēnesī vēl piesaistām kurinātājus, kuri palīdz malkas sagatavošanā, praktiski sagatavo un sakrauj malku zem jumta, veic arī citus darbus. Kopīgi izejam talkās, izbraucam uz kapsētām. Lieli palīgi ir skolēni, jaunieši, kuri vasaras mēnešos iesaistās un piesakās skolēnu darbam, ir centīgi, atbildīgi, arī nepelna. Domāju, tiksīm galā, un ceram, ka novads iedalīs, apstiprinās budžetā līdzekļus teritorijas sakopšanai. Tehniskais nodrošinājums mums ir pietiekošs."

Kapsētās rikos talkas

Tilžas pagasta pārvaldes vadītāja ANNA BĒRZIŅA, komentējot algoto pagaidu darbu veicēju skaita samazinājumu, atzīst, ka tas, protams, ir bēdīgi, ka tikai vienam cilvēkam dota iespēja piedalīties sabiedriskajos darbos: "Kā palīgstrādnieki viņi Tilžas pagastā piedalījās visādos darbos – pie kapu sakopšanas, malkas sagatavošanas darbos, arī pie komunālās saimniecības remonta un uzturēšanas darbiem. Tilžas pagastā šobrīd ir vismaz pieci cilvēki, kuri izmantoja iespēju strādāt sabiedriskos darbus." Runājot par darbiem kapsētās, pagasta pārvaldes vadītāja atzīst, ka iespēju robežās būs jāriko talkas, bet talku rīkošanas pieredze ir tāda, ka mirušo tuvinieki dzīvo kaut kur projām un iespējas piedalīties kapu kopējās teritorijas sakopšanas darbos dažādu iemeslu dēļ ir niecīgas. Jau pagājušajā gadā kapu kopšanas talkā piedalījās visi pagasta pārvaldes darbinieki neatkarīgi no tā, vai tur viņiem atdusas piederīgie.

Laukos

Vistiņām ir silti un labi

Aizvadītā gada vasaras viduci, kad rakstijām par bijušās lazdukalnietes SIGNIJAS ZIZLĀNES lavandu lauku Sventes pagastā, minējām, ka saimniece plāno iegādāties vistas. Jaunā gada sākumā jautājām novadniecei, kā vistām klājas aukstajās ziemas dienās.

"Man ir sešas vistas un balts gailītis Cukuriņš, kā kaimiņš teica, Puškina šķirnes pārstāvis. Esmu iegādājusies vistu mājiņu, kas ir nosiltināta, ir nopirkta lampa, kas deg dienu un nakti. Viņām mājiņā ir gaišs, un gaisma varbūt aizbiedē kādu lapsu, lai arī apkārt mājai ir žogs," stāsta Signija. Vistu mājvietā ir iegādāts ūdens sildītājs, kas der līdz minūs 25 grādiem. Baro putnus ar vistām paredzēto barību, dod arī kāpostu, ķirbi, olu čaumalas u.c., iegādājas kaļķi, speciālos gliemežvākus ar vitamīniem. "Padārgi gan sanāk turēt vistas, bet varu lepoties, ka kopš jūnija veikalā vairs nav jāpērk olas. Ziemā vistas dēj pa 4 olām dienā, siltākā laikā – 6 olas dienā. Olas piedāvāju arī kaimiņiem un paziņām, jo tās ātri sakrājas. Man patīk putni. Nākotnē ir sapnis iegādāties Indijas skrējējpiļes, tītarus, zosis, paipalas. Vistas man ir ļoti gudras. Kad iebraucu ar mašīnu, tās skrien, pat lido pie manis. Siltākā laikā laižu ārā, viņas mīl knābāt zāli, zaļumus. Vistām jādod ne tikai graudi, bet arī zaļumi. Kāpostu, piemēram, apēd divās dienās, izskrien pa lavandām, visu apskata, kā īstas saimnieces, viņām tur ir kā paradīze. Vistas dzīvo foršā un siltā mājiņā, kur vēji nepūš un nav auksti. Manas vistiņas nekad nenonāks zupas katlā, mīrs dabīgā nāvē, ar cieņu," pārliecināta Signija.

Tie, kuri seko novadniecei sociālajos tīklos, ir pamanījuši, ka vistas kļuvas populārākas par lavandām. Cilvēki interesējas par vistām, taujā, kā putni pārziemo, vai tiem nav auksti utt. "Jā, cilvēkiem interesē vispirms vistas, tikai pēc tam lavandas. Varbūt tiešām vairāk turēt vistas?" smeļ novadniece no Daugavpils.

Signijas vistas. Putniem sagādāti labi dzīvošanas apstākļi, dārzā salikti dažādi grabuļi, vēdzirnavas, lai atbaidītu vanagus un citus plēsējus.

Saimnieces prieks. "Vistiņām viss ir kārtībā. Kad bija minus 30 grādi, aiztaisīju mazās durtiņas ciet, lai viņām būtu silti," stāsta Signija.

Lappusi sagatavoja A. Socka

“Balvu Roņi” startē

Mārupes novadā aizvadītas jau otrās ziemas peldēšanas sacensības, pulcējot vairāk nekā simts peldētāju un pasākuma apmeklētāju no visas Latvijas. Kopumā sacensībās tika pārstāvētas daudzas pašvaldības, ziemas peldētāju klubi, un tajās piedalījās arī individuālie peldētāji. Savukārt tālākie sacensību ciemiņi bija ne tikai no Liepājas, bet arī “Balvu Roņi”, kuri, neskatoties uz pirmo pieredzi ziemas peldēšanas sacensībās, mājup pārveda vairākas godalgas!

Divi sudrabi un bronza

Sacensību organizatori vēsta, ka aizraujošajā ziemas pasākumā piedalījās gan roņi ar vairāk nekā 30 gadu pieredzi, gan arī tādi, kuri ziemas peldes uzsākuši tikai šajā sezonā. Arī pasākuma dalībnieku vecuma amplitūda bija ļoti plaša – no 13 līdz pat 80 gadiem. Turklāt pirmo reizi sevi šādās sacensībās izaicināja 33 dalībnieki, bet ūdens temperatūra, kā jau aukstajos ziemas mēnešos pienākas, bija vien +1 grāds pēc Celsija. Tāpat jāmin, ka pasākuma dalībniekiem, neatkarīgi no vecuma un dzimuma, bija jāmēro 25 metru distance brīvajā peldēšanas stilā.

Kā tad roņiem veicās? Sacensību dalībnieki spēkiem mērojās piecās kategorijās – “18 līdz 30 gadi”, “31 līdz 49 gadi”, “50 līdz 64 gadi”, senioru kategorijā (no 65 gadiem), kā arī klubu komandu kategorijā, katrā no tām startējot gan vīriem, gan arī daiļā dzimuma pārstāvēm. Par sev mesto izaicinājumu un dalību pasākumā jāuzteic ikviens no sacensību dalībniekiem, bet jo īpašs prieks par “Balvu Roņi” parādīto sniegumu. Tā ARMANDS SĒJĀNS kategorijā “18 līdz 30 gadi” vīriešu konkurencē izcīnīja sudraba medaļas vērtu 2.vietu (24,46 sekundes). Ne mazāk augstvērtīgu sniegumu nodemonstrēja INTA OZOLA, kura sieviešu konkurencē kategorijā “50 līdz 64 gadi” arī ieguva 2.vietu (29,09 sekundes). Tikmēr klubu komandu kategorijā septiņu komandu konkurencē “Balvu Roņi” (balvenieši INTA OZOLA, ARMANDS SĒJĀNS, IVETA SARMANOVA un INĀRS KEIŠS) izcīnīja 3.vietu, sev priekšā ļaujot aizpeldēt tikai Lucavsalas *ledus lāču* 2.komandai un apvienotajai komandai “Latvijas Ronis”/“Kengaraga Roņi”/“Raganas Roņi”.

Jāpiebilst, ka individuāli no “Balvu Roņiem” visātrāko rezultātu parādīja I.Keišs (21,92 sekundes), kurš startēja kategorijā “31 līdz 49” gadi un 19 vīru konkurencē ierindojās 12.vietā. Tomēr vienlaikus viņam bija arī visspēcīgākā konkurence jeb peldētāji, kuri piedalās pasaules čempionātos un kurus var dēvēt par šī sporta veidiem profesionāļiem. Par to liecina kaut vai fakts, ka šajā kategorijā uzvarēja Imanta Šņepsta laiks bija 16,05 sekundes, bet pārējo vietu sadalījumu izšķīra milisekundes... Noteikti jāmin arī parādītie rezultāti senioru kategorijā, kurā startēja pieredzes bagātākie peldētāji. Proti, pati vecākā sacensību dalībniece bija astoņdesmitgadīgā Līga Saulīte no komandas “Latvijas Ronis”, kura, 25 metru distanci nopeldot minūtē un 15 sekundēs, ieguva 3.vietu! Tāpat jāpiebilst, ka sacensību nolikumā dalība pasākumā bija paredzēta tikai no 18 gadu vecuma. Tomēr tiesneši sadarbibā ar organizatoriem un bērnu vecākiem ļāva startēt arī trīs bērniem. Šo iespēju izmantoja arī SOFIJA BLEIVE, kura dzīvo Tukumā, bet allaž atbalsta un piedalās “Balvu Roņi” pasākumos. Arī viņai šāda veida sacensības bija pirmā pieredze. Tikmēr pārsteidzoši labu sniegumu uzrādīja 14 gadus jaunā Liene Ramka, kuras rezultāts bija vērtējams kā otrs labākais visā sieviešu konkurencē – 24,38 sekundes! Par to Liene pelnīti saņēma spechalvu.

Bet kas atšķir ziemas peldētāju no cilvēkiem, kuri ziemā nepeld? “Vienmēr pozitīvs skats uz dzīvi un spēja izbaudīt visus gadalaikus, jo īpaši gada aukstākos mēnešus. Lai visiem laba un stipra veselība!” pēc sacensībām vēlēja to organizatore Elīna Puncule un ikviens cits pasākuma atbalstītājs.

Kaļ plānus dalībai pasaules čempionātā

Tikmēr I.Ozola stāsta, ka iniciatore, lai dotos uz sacensībām, bija I.Sarmanova, kura agrāk ikdienas gaitas pavadīja un jau vairākus gadus ziemas peldes baudīja Gulbenē, bet šobrīd dzīvo Balvu pilsētā un pievienojusies arī “Balvu Roņi” klubīgam. Turklāt I.Sarmanova ziemas pasākumā Mārupes novadā piedalījās jau pērn, mudinot uz sacensībām šogad doties arī balveniešus. Domāts, darīts, lai gan sākotnēji, kā atzīst I.Ozola, pirms šī atbildīga soļa spēšanas valdīja piesardzība. “Pati ziemā āliņģi lienu jau trīspadsmit gadus un, to darot, allaž izmantoju cimodus un cepuri. Tas tādēļ, jo galvenais nav sportiski vai jebkādi tamlīdzīgi mērķi, bet patīkamā pašsajūta, ko sniedz lišana āliņģi. Savukārt, piedaloties ziemas

“Balvu Roņi”. Uz ziemas peldēšanas sacensībām Mārupes novadā devās: attēlā pirmajā rindā no labās puses – Inārs Keišs, Iveta Sarmanova un Inta Ozola; otrajā rindā no labās puses – Armands Sējāns, Ikaris Bleive un Sofija Bleive. “Balvu Roņus” atbalstīja arī I.Ozolas meita Rēzija un Zlata Kallase no kaimiņpilsētas Gulbenes, kura apņēmusies pievienoties “Balvu Roņiem”! Jāpiebilst, ka attēlā redzama tikai daļa no “Balvu Roņi” draudzīgā kolektīva.

peldēšanas sacensībās, to nevar darīt ar cimdēm un, manā gadījumā, arī ar cepuri, jo peldu stilā, kad galva ir zem ūdens. Līdz ar to, uzsākot gatavoties pasākumam Mārupes novadā, uz āliņģi sāku iet bez čībām, bet list tajā – bez cepures un cimdēm, kas ir patiešām ļoti, ļoti grūti. Līdz ar to uz sacensībām devos ar domu, vai vispār spēšu to izdarīt, bet, kā uzsvēra sacensību tiesneši, galvenais – jāizvērtē savi spēki un, ja nepieciešams, jāpeld atpakaļ, jo veselība vienmēr ir pirmajā vietā. Viss gan izdevās pat ļoti labi, jo, neskatoties uz to, ka visiem, izņemot I.Sarmanovu, tā bija pirmā pieredze ziemas peldēšanā, ieguvām trīs godalgas. Uz tik labiem rezultātiem nemaz necerējām! Turklāt mums konkurenci sastādīja arī profesionāli ziemas peldētāji,” gandarīta par dalību pasākumā ir I.Ozola un pārējie Balvu komandas dalībnieki.

Tikmēr pats aizraujošākais šajā stāstā ir tas, ka pasākumā Mārupes novadā gūtā interesantā un vērtīgā pieredze tik ļoti aizrāva “Balvu Roņus”, ka šobrīd viņi jau kaļ plānus dalībai pasaules čempionātā ziemas peldēšanā Igaunijā, kas notiks šī gada martā. “Jau pētām šo sacensību programmu, bet, lai pasaules čempionātā piedalītos, jārod arī finansiāls atbalsts. Protams, sacensībām būs arī nopietnāk jāgatavojas un jāvelta laiks treniņprocesam. Jebkurā gadījumā *āķis*, kā saka, jau ir *lūpā*, jo pasākumā Mārupē sevi ļoti labi parādījām un sapratām, ka varam vēl labāk!” nešaubās I.Ozola.

Galvenais – sagatavoties psiholoģiski un darīt

“Balvu Roņi” pauž gandarījumu arī par to, cik ļoti pozitīva gaisotne valda šāda veida kopienās. Viss ir ļoti sirsnīgi, uzmundrinoši un savstarpēji atbalstoši. “Dažkārt cilvēki man jautā, kādēļ ziemas aukstumā lienu āliņģi? Atbilde ir ļoti

vienkārša, proti, man nepatīk, kad ikdienu pārņem rutīna. Gluži pretēji, – alkstu pēc jaunas vides, adrenalīna, izaicinājumiem un iepazīšanās ar citiem cilvēkiem. Tas ir fantastiski!” ar pozitīvām emocijām piesātinātas dzīves vienu no formulām atklāj I.Ozola.

Ar “Balvu Roņi” aktivitātēm regulāri var iepazīties arī sociālajos tīklos, kuri izbaudīt aukstās ziemas peldes āliņģi Balvu pilsētā dodas katru svētdienu. Ļoti iespējams, ka mūsupurē ir cilvēki, kuri arī vēlas iepazīt āliņģi lišanas procesu, bet spert šo soli vēl nav saņēmušies. Vai “Balvu Roņi” klubīgam var pievienoties ikviens interesents? I.Ozola dalās pieredzē, ka daļa cilvēku list āliņģi ļoti vēlas, bet baidās to darīt un tā arī nerod sevī spēkus to izdarīt. Tikmēr daļa cilvēku to izdara pat bez iepriekšējas sagatavošanās. “Patiesībā diža sagatavošanās nemaz nav nepieciešama, par ko liecina kaut vai pareizticīgo gremdēšanās ūdenī janvārī, kad to dara arī cilvēki bez iepriekšējas pieredzes – gan pavisam jauni, gan arī vecāka gadagājuma cilvēki. Arī sacensībās Mārupes novadā piedalījās seniori, kur mūs īpaši pārsteidza divas kundzes ļoti cienījamā vecumā. Abas no viņām uz pasākumu ieradās ar kruķiņiem, bet vienu no dāmām ūdenī ievada pavadonis, pēc kā kundze nolaidās četrpārus un peldēja. Tā, lūk! Jebkurā gadījumā, ja arī pēc pirmajām āliņģi lišanas reizēm gadās apaukstēties, tas absolūti nav nekā traks. Gluži pretēji, – tādējādi organisms pasaka priekšā par mūsu imunitātes vājajām vietām, un ar ziemas peldēm mēs imunitāti tikai stiprinām, nevis nodarām ļaunumu. Un pirmajā reizē nav obligāti jālien āliņģi. Sākumā var vienkārši noģērbties, kādu laiciņu pastāvēt un apģērbties, bet nākamajā reizē ūdenī iemērk kājas. Un tā soli pa solim uz priekšu. Protams, viss jādara ar saprātu un, gatavojoties ziemas peldēm, būtu vērtīgi arī regulāri peldēt vasarā, cenšoties neizlaist nevienu dienu bez šīm aktivitātēm. Galvenais ir sevi sagatavot psiholoģiski un sakārtot domas galvā. Līdz ar to atbilde uz jautājumu, vai ikviens var pievienoties “Balvu Roņi” klubīgam, ir: “Jā!” Mūsu klubīga dalībnieki ir pieredzējuši un viens otru pieskata. Var arī rūdīties aukstā dušā, bet no pieredzes varu teikt, ka tas ir vēl grūtāk nekā list āliņģi. Tas nūdien

“Var arī rūdīties aukstā dušā, bet no pieredzes varu teikt, ka tas ir vēl grūtāk nekā list āliņģi. Tas nūdien nav patīkami!” ar smaidu sejā atklāj balveniete Inta Ozola.

ziemas peldēšanā

nav patīkami!” ar smaidu sejā atklāj I.Ozola.

Jāpiebilst, ka svētku reizēs I.Ozola rīko kopīgus pasākumus, kuros iesaista ne tikai “Balvu Roņus”, bet arī citus balveniešus. Jau otro gadu Ziemassvētku laikā veselīga dzīvesveida piekritēji I.Ozolas vadībā dodas Rūķu pārgājienā uz Veco parku. Tur, iestiprinājušies ar karstu zupu, izvingrinājušies dažādās rotaļās, roņi kāpj āliņģī, bet tie, kuri šim solim vēl nav gatavi, viņus vēro. “Līdzīgu pārgājienam esam ielāgojuši arī par godu Balvu pilsētas dzimšanas dienai,” sola sportiskā balveniete.

Aug jaunā ronēnu paudze

“Balvu Roņiem” pievienojas aizvien vairāk jaunās paaudzes pārstāvji. Viņu vidū ir desmitgadīgā 4.klases skolniece LĪVA CEPLĪTE, kura šo norūdišanās veidu izvēlējas, iedvesmojusies no Intas Ozolas internetā ievietotajiem video: “Redzēju, kā naktī no 18. uz 19.janvāri pieaugušie kāpj āliņģī. Arī gribēju pamēģināt un pagājušajā ziemā to izdarīju. Bija nedaudz auksti, bet labi. Sāku to darīt regulāri, jo patik šī sajūta,” lepojas meitene. Pieaugušajiem roņiem Līva pievienojas gandrīz katrā svētdienas peldē, tādēļ sniedz padomu vienaudžiem, kuri arī vēlas pamēģināt: “Ja regulāri mājās mazgāties aukstā ūdenī un tev tas nesagādā grūtības, tad vari pamēģināt, bet, ja aukstais ūdens nepatīk, tad tas nav domāts tev. Vai arī – ja auksts ūdens nepatīk, tomēr ļoti gribi pamēģināt, vari kāpt āliņģī, jo pēc tam pieradīsi pie auksta ūdens.” Līva aukstās peldes iesaka izmēģināt ikvienam, jo tās sniedz pozitīvu enerģiju un prieku. Taču lekšana āliņģī nav vienīgā Līvas aizrašanās – viņa nodarbojas ar vieglatlētiķu un klaboksu, slēpo, slido, kā arī apmeklē mākslas skolu. Būdam sportiska meitene, Līva pēc aukstajām peldēm nekad nav saaukstējusies un pat nespēj atcerēties, kad pēdējo reizi slimoja.

Labāk par kafiju

AIJA BISTERE “Balvu Roņiem” pievienojas pirms gada pēc Rūķu pārgājiena Ziemassvētkos: “Pirmo reizi iekāpjot āliņģī, sajutu milzīgu enerģijas lādiņu, it kā būtu izdzērusi vairākas kafijas krūzītes. Arī ādai bija patīkami. Kopš tā laika sāku to darīt regulāri.”

Ziemas peldes A.Bisterei palīdz pat ārstēties: “Ja saķeru iesnas, nopeldos, un tās uzreiz pāriet.” Izrādās, arī pirmajā reizē A.Bistere bija nedaudz apslimusi, bet pēc peldes slimības pazīmes izzuda. Interesanti, ka līdz šim, vērojot roņus, viņa tos uzskatīja par trakiem cilvēkiem: “Domāju, – kādēļ tas jādara? Ir taču auksti. Bet tagad man pašai tas ļoti patīk. It sevišķi zinot, cik tas veselībai ir vērtīgi. Vairs pat nedomāju par aukstumu. Vienkārši iekāpju, izlienu un jūtos labi,” skaidro balveniete, piebilstot, ka ziemas peldēm nepieciešama fiziska sagatavotība, tādēļ viņa regulāri apmeklē arī trenāžieru zāli un spēlē “Mamanet” komandā. Aija stāsta, ka pie ziemas peldēm ir tik ļoti pieradusi, ka ar vienu reizi nedēļā vairs nepietiek, tādēļ āliņģī kāpj katru otro dienu un reizēm pat biežāk.

Nav neviena bēdīga roņa

IVETA SARMANOVA, kā minēts, ar ziemas peldēm sāka nodarboties jau sen, vēl dzīvojot Gulbenē, bet, pārcēlusies uz Balviem, aktīvi iesaistījās “Balvu Roņu” klubīnā. “Jau bērnībā pēc pirts patika vārtīties sniegā un basām kājām skriet pa sniegu. Bet apzināti ar to nodarbojos jau 23.gadu,” stāsta bijusī gulbeniete.

I.Sarmanova atgādina, ka pirms kāpšanas āliņģī labāk pārliecināties, vai veselība to atļauj, pakonsultējoties ar ģimenes ārstu: “Taču daudzas veselības problēmas var sakārtot, tieši pateicoties aukstā ūdens peldēm. Pati dažas savas problēmas esmu atrisinājusi ar auksta ūdens palīdzību. Protams, uzlabojas arī garastāvoklis. Visi roņi ir smaidīgi, neesmu redzējusi nevienu bēdīgu. Ziemas peldēšanai ir ļoti daudz plusu. Iesācējiem galvenais ir nepārforsēt. Var sākt ar kontrastdušām, bet vislabākais veids – sākt ar rudens peldēm – iepeldēt rudenī un pēc tam arī ziemā.” Viņa pārliecināta, ka arī kāpšana āliņģī ar cimdkiem un zeķēm nav īsti pareiza, jo tieši roku un kāju pirksti signalizē, cik ilgi drīkst uzturēties ūdenī: “Ja pirksti sāk silt un sāpēt, jākāpj ārā, lai nesāktu silt iekšējie orgāni.”

Bijusī gulbeniete neslēpj, ka sākumā (pirms vairāk nekā 20 gadiem) āliņģī kāpa katru rītu: “Vēlāk uzzināju, ka tas nav īsti pareizi, jo organismam var nodarīt pāri. Ķermenim jādod pretī arī siltums. Ja bieži kāpjat āliņģī, tad ir jāiet arī pirti.

Foto - no personīgā arhīva

Popularizē norūdišanos. Interesu grupas dalībnieki ļoti cer, ka veselīga dzīvesveida piekritēju mūsu pilsētā kļūs aizvien vairāk. Pēc Rūķu gājiena katram interesentam bija iespēja izmēģināt peldi kopā ar “Balvu Roņiem”.

Foto - no personīgā arhīva

Foto - no personīgā arhīva

Par godu Latvijas dzimšanas dienai. 18.novembrī “Balvu Roņi” par godu Latvijas valsts dzimšanas dienai apņēmas nosēdēt aukstajā ūdenī 105 minūtes. Lai gan šoreiz dalībnieku skaita dēļ pilnībā šo apņemšanos īstenot neizdevās, grupas dalībnieki to cer paveikt nākamgad.

Jābūt balansam starp aukstumu un siltumu. Jaunībā to īsti neapzinājos, bet tagad man pietiek ar pāris reizēm nedēļā.”

I.Sarmanova arī spriež, ka nereti organisms pats pasaka priekšā, ko darīt: “Ja no rīta pamostoties gribas ielīst āliņģī, tad var to darīt. Nepiekrītu arī, ka roņi neslimo, vienkārši slimošanas laiks ir daudz īsāks. Ja normāli ar vīrusu cilvēks slimo nedēļu vai divas, tad es no slimības pazīmēm atbrīvojos trīs dienu laikā. Savukārt par to, ka āliņģī kāpšana ir ne tikai patīkama, bet arī veselīga, sāku aizdomāties, tikai parādoties internetam. Tad arī uzzināju, ka ir tādi roņu klubi un notiek dažādi pasākumi. Pirmo reizi piedalījos Latvijas roņu čempionātā 2018. gadā Liepājā. Viena pati braucu pāri visai Latvijai, vēl nezinot, kas būs jādara, kā jāģērbjas, praktiski nezinot neko. Bet biju apņēmības pilna pamēģināt.

Piecpadsmit īstu sportistu, kuri bija atbraukuši pat no Krievijas un Baltkrievijas, konkurencē ieņēmu 4. un 5.vietu,” lepojas I.Sarmanova. Kopš tā laika viņa regulāri piedalās roņu sacensībās un pat apsver domu doties uz Igauniju, kur martā norisināsies pasaules čempionāts: “Gribētos patbūt kopā ar vareniem sportistiem. Būšanā tādu cilvēku sabiedrībā ceļ pašapziņu un iedvesmo darīt vēl vairāk,” pārliecināta I.Sarmanova.

“Balvu Roņi” iesaistās arī aktivitātēs visas Latvijas mērogā. Naktī no 18. uz 19. novembri balvenieši bija to Latvijas roņu vidū, kuri par godu valsts dzimšanas dienai apņēmas aukstajā ūdenī pavadīt 105 minūtes. Savukārt naktī uz 19.janvāri “Balvu Roņi” līdz ar citiem gremdējās pilsētas āliņģī, jo pēc ticējuma šajā naktī ūdens esot svētīts.

Sagatavoja A.Ločmelis

✓ “Sacensībās īpaši pārsteidza divas kundzes ļoti cienījamā vecumā. Abas no viņām uz pasākumu ieradās ar kruķiņiem, bet vienu no dāmām ūdenī ievada pavadonis, pēc kā kundze nolaidās četrpārus un peldēja. Tā, lūk!”

/No sarunas ar Balvu roņu klubīna dalībniekiem/

Rotu izstādes ceļojums – latvisk

Balvu Novada muzejā līdz marta sākumam skatāma bagātīga rotu un saktu izstāde. Īstena Latvijas dārgumu bagātība. Saktu darināšanai, kā zināms, ir sena vēsture, un gadsimtu gaitā tā ir piedzīvojusi daudzas pārmaiņas. Senie rotkaļi pārzināja metālu apstrādes un rotu darināšanas tehniku un dažādu formu saktām viņi piešķīra skaistuma izjūtai atbilstošus rotājumus. Kad sieviete pie goda tērpa sasprauda villaini, uzmirdzēja greznā burbuļsakta, vairākrindu lapainā sakta vai ar sarkanu lentīti pārsieta saktu čupa.

Atklāt saktu un rotu vēsturi, uzzināt senus notikumus un ieraudzīt saktu pārsteidzošo dažādību līdz mūsdienām palīdz NORMUNDA BERŽINSKA saktu privātkolekcijas izstāde "Latvijas dārgumi", kas ir atceļojusi arī uz Balviem. Balvi februārī svin dzimšanas dienu, un brīnišķīgā izstāde ir sava veida dāvana pilsētai un iedzīvotājiem, ļaujot iepazīt senas bagātības. Izstādes tapšana ir vairāk nekā desmit gadus ilgs autora darbs, kurā aplūkojamas rotas, kas izgatavotas laika posmā no 17. līdz 21. gadsimtam.

Senatnes liecības iedvesma

Ciemojoties Balvos, Normunds Beržinskis ar pateicību sagaidīja ikvienu apmeklētāju izstādes atklāšanas dienā. Par savu izstādi viņš ir teicis: "Mēs, vecās baltu rases pēcnācēji, un tai skaitā arī es, šīs kolekcijas savācējs, noformētājs un sakārtotājs, pēc savas sapratnes vēlējos šādā veidā parādīt mūsu senatnes liecību izcelšanu godā. Caur šīm Latvju tautas skaistajām rotām – saktām – radīt varenu un mūžam jaunu iedvesmas avotu tautiešiem. Cienīt, krāt un rūpēties par mūsu senču radītajām kultūras vērtībām, lolot tās un lepoties. Jo garīgi bagātāks būs cilvēks, jo lielākas iespējas viņš sevī nes atdzimt un pārdzimt nākotnes cilvēku audzēs. Tautas varenums nav apslēpts ne materiālā, ne ieroču varā, bet vienīgi garīgā spēkā."

Interesantais hobijs viņam aizsācies pirms vairāk nekā desmit gadiem, kad Normunds ticis pie savas pirmās saktas. Puiši esot staigājuši ar detektoriem un atradumu piedāvājuši kolekcionāram. Tā bijusi senatnes liecība, kas Normundu ļoti uzrunājusi un ko viņš spilgti atceras līdz pat šodienai. Ar laiku sakrājies visai prāvs vākums. Tad 2013. gada nogalē tika pieņemts likums "Par kultūras pieminekļu aizsardzību", kura pants nosaka, ka viss, kas datējams līdz 17. gs., pieder valstij un to glabā muzeji. Taču, ja veic vajadzīgo reģistrāciju, var rīkoties pēc ieskatiem. Normunds Beržinskis izvēlējies kolekcionēt eksponātus – Latvijas zemē gatavotas rotas – saktas, izgatavotas pēc 17. gadsimta.

Skaisti stendi ar stāstiem

Izrādījās, šī tēma interesē arī citus kolekcionārus, un iegūt saktas nemaz nav tik viegli un vienkārši, turklāt tas nav arī lēts prieks. Autors neslēpj, ka reizēm par kādu vērtīgu saktu bijusi arī pacikstēšanās naudas izteiksmē. Tas, protams, radījis arī lielāku cieņu pret šīm rotām. Izlasīts bagātīgs vēsturisku materiālu krājums, kas savukārt vedinājis kolekciju noformēt, iedvesmojot arī pašu caur uzzinātajiem vēstures faktiem un stāstiem. "Gribēju parādīt šo vēsturisko mūsu senču radošo potenciālu arī mūsu tautiešiem, mūsu iedzīvotājiem, ciemiņiem vai ekskursantiem. Sāku gatavot stendus ar uzrakstiem – stāstiem par savāktu kolekciju," atceras autors.

Tā vairāku gadu laikā, parasti vēlos rudenī vakaros, ziemā un agros pavasaros, kad tam ir laiks, izveidota šī daudzpusīgā kolekcija ne tikai ar rotām, bet arī ar stāstiem par vēsturi, kultūru, arheoloģiju, etnogrāfiju un visāda cita veida informāciju, kas attiecināma uz rotām. Autoru iedvesmojušas labās atsauksmes pēc dažu stendu izstādīšanas savā personālajā izstādē 2016. gadā. Pēc tā nospriedis, ka varētu šo kolekciju izstādīt jau ar 50 stendiem publiskai apskatei un vērtējumam Latvijas 100 gadu jubilejā, kas būtu laba dāvana Latvijai. Pēc tās rotu izstādes ceļojums turpinājies pa Latviju.

Kur tagad pazudusi rotāšanās?

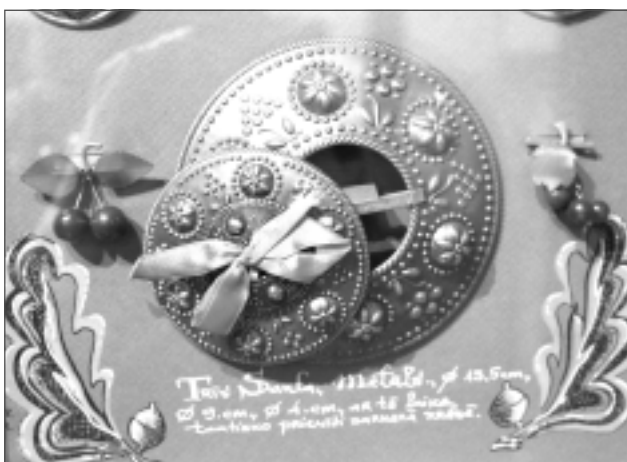
Vai dzīvesbiedre arī rotājas? Normunda Beržinska dzīvesbiedre, vērojot vīra aizraušanos ar rotu un saktu kolekcionēšanu, atzīst, ka savā dvēselē jūtas izbrīnīta par to neaptveramo plašumu un variantiem, kādas ir šīs saktas. Viņa saka: "Lasot grāmatas un domājot par šo tēmu, esmu sapratusi, kāpēc pret latviešu sievietēm nekad un nevienam nevarēja izturēties necienīgi. Kad saimniece uzvilka savu tautastērpu, uzlika rotas un skanēdama ienāca saimes istabā, nevienam neienāca prātā un viņš arī nespēja pateikt ko rupju vai sliktu. Mēs katrs kaut ko vērtējam un mums ir savs viedoklis. Tagad daudzi par rotām mēdz uzskatīt tikai zeltlietas. Zelts ir zelts, nestrīdamies. Bet rota ir kaut kas vairāk, sava veida amulets, un tas var būt no dažāda metāla. Latviešu sievietes patiesībā ir ļoti bagātas. Vai esat ievērojuši pēdējā laika niansi, kas sabiedrībai raksturīga? Mūsu sievas un meitas vairs nerotājas, mani pašu ieskaitot. Ir pazudis tas, kas kādreiz bija. Protams, to var pamatot ar citādiem laikiem, kas tagad pienākuši. Bet vai mēs sevi kaut kur nepazaudējam? Par to der padomāt."

Tēma ir plaša un saktu ir daudz. Pirms nebija pievērsies saktu kolekcionēšanai, Normunds Beržinskis nemaz neapjauta, cik plaša, bagāta un krāšņa ir šo rotu vēsture. Tagad viņš saka: "Man ir būtiski rūpēties par mūsu senču radītajām kultūras vērtībām, lolot tās un lepoties, jo uzskatu, ka tautas varenums nav apslēpts ne materiālās vērtībās, ne ieroču varā, bet gan garīgā spēkā. Tāda ir arī izstādes ideja." Latvijā ir vairāki nopietni kolekcionāri, kuriem pieder pasakainas rotas. Normunds ar savu piemēru cer iedrošināt arī viņus uz savu kolekciju izstādīšanu publiskajā telpā.

Izstādes autora atziņas

- Rotas pats meklēju un iepērku. Tās izdevies atrast izsolēs, tirdziņos un tamlīdzīgās vietās, tiekoties ar cilvēkiem. Noteikti sekoju līdzī izsolēm. Gadījies, ka vienu otru rotu izdodas iegādāties pēc gadiem trim. Nākas rēķināties ar turīgiem konkurentiem, kuri rotas noceļ *deguma priekšā*. Taču ir reizes, kad vērtīgu lietu var dabūt par kapeikām.
- Atšķirt un saprast, kas ir vērtīga manta, kas nē, palīdz paša pieredze un zināšanas. To man iemācījis laiks, ko esmu šai jomai veltījis, lasot vēstures un arheoloģijas tēmas grāmatas.
- Rotās ir enerģētika! Kad skan tie zvārguliši, skaņa ir fascinējoša. Tas sievietēm un meitām ir aizsarglīdzeklis pret ļaunu aci, ļauno garu vai kaimiņienes skaudību. Tāda sieviete jūtas aizsargāta.
- Vācu baroni bija noteikuši, ka latviešiem nebūs rotāties ar dārgakmeņiem, jo viņi tos nav pelnījuši. Tas bija noteikts ar likumu. Tāpēc latviešu rotām ir raksturīgi krāsaini stikliņi, bet tas ir pat jauki.
- Mūsu senči, kā liecina vēsturiskie mantojuma dokumenti, ko esmu lasījis, bijuši ļoti turīgi. Pat tautasdziesmas apliecina, – lai māsiņai uzdāvinātu stikla saktiņas, sudrabā kaltas, brāļiem tas prasījis trīs zirgus.

Cienīt, krāt un rūpēties. Šādu moto piekopj kolekcionārs Normunds Beržinskis, kura īpašumā atrodas aptuveni 1000 dažādas kopš 17. gs. Latvijā radītas saktas un rotas.

ā spēka mantojums

Ne visam var piekrist. Normunda dzīvesbiedre izstādē Balvos teica, ka viņai sarunās nācies dzirdēt nopeļam agrākās jaunības laiku, saukto padomju laiku. "Saka, – tad jūs visi staigājāt vienādi, jums nebija skaista apģērba. Es tam nepiekrītu. Teikšu, ka drīzāk tagadējie laiki ir vienādi, jo cilvēki ceļ un iekārto vienādas mājas, jauniešiem ir vienāds apģērbs, jauniešiem ir vienādi gari mati – vai nu melni, vai blondi. Bet tajos laikos meitenes un sievas gribēja atšķirties, izcelties katra ar ko savu. Sievas pašas šuva un skaisti adīja. Mēs meklējām individualitāti."

✓ **Cilvēki pēc redzētā izstādē pienāk un saka, ka viņu īpašumā ir kāda no redzētajām saktām. Tas dod cerību, ka cilvēks to saktiņu neizmetīs, ka tā viņam būs liela vērtība.**

Izstādes standu noformējums. Glītais un smalkais izstādes standu noformējums ir paša kolekcionāra roku darbs. Autors pats gan rakstījis, gan zīmējis. Iesākumā aprakstījis tikai saktas, bet, kad to krājums kļuvis lielāks, secinājis, ka pats savos vārdos atkārtojas. Tad nonācis pie domas, ka ir jāstāsta stāsti, kas saistīti ar seno latviešu rotu. Iespējams, ne visiem būtu viegli ar roku rakstīto izlasīt, tādēļ visi teksti ir veikti arī datorrakstā, izveidojot katalogu.

Sena rota. Balveniete Ausma Plūme mēdz rotāties ar vēl padomju laikos nopirktu saspraudi, ko bija iegādājusies, kad dziedāja kori. Saktas, kas pašai kādreiz bijušas, viņa sen jau izdalījusi radniekiem.

Piemiņas grāmata. Normunds atklāj, ka šāds saktu ceļojums pa pilsētām bijis plānots, jo mājās tik daudz vietas nav, lai uzglabātu visus standus. Ceļojuma adreses glabā pašrocīgi zīmētā atsauksmju grāmata, lai atcerētos, kur viņa saktu un rotu kolekcija ir pabijusi. Tagad tur ir arī ieraksts no Balvu Novada muzeja.

No senākas vēstures

Par ozerīgiem tiek sauktas arī sudraba saktas. Saktas vērtība līdzinās pusmārkai sudraba jeb 2 mārķām kaltas naudas. Ozerīgus kā naudas vienību sastopam Zemgalē vēl 1492., bet Kurzemē pat 1582.gadā.

Pēc Latvju dainām: vecāku mantā jāatšķir divas atsevišķas mantojuma masas ar īpatnēju mantošanas kārtību. No vienas puses ir Tēva manta (ciems, zeme, novads, nams, istaba, kumeļš), no otras puses – Mātes manta (pūrs, villaines, vaiņags, rotas, govīs, aitas). Pēc vispārējā principa tēva mantu mantoja dēli, mātes – meitas. Ekonomiski tēva manta ne vienmēr bija vērtīgāka par mātes mantu, respektīvi, meitas pūru. Šajā pūrā bija "trīs māmiņu darījums". Tas bija villaiņu pūrs, kur katra sakta maksāja gada kalpa algu jeb zirgu un sagšas stūrītis – veselu dālderī. Tāpēc dainas dzied, ka kumeļam vieglāk nest karavīru ar bruņām, nekā meitu ar smagajām villainēm. No otras puses, arī brāļiem bija jāgādā par māsas pūru, sevišķi rotām, kurās ieguldīja veselu kapitālu. Viens pats vaiņaga vizulis dažreiz maksāja zelta gabalu un viena sakta svēra pusmārciņas sudraba.

(Arveds Švābe, 1927.)

Brīvbrīdi sagatavoja M.Sprudzāne, autore foto

CILVĒK ZIŅAS

Uzrunā klausītājus ar humoru

Balveniete Sarmīte ik pa laikam sociālajos tīklos publicē kādu asprātīgu ierakstu vai video. Kādā video, stāstot, ka sagatavota kafija kolēģei, viņa atklāj, – torte būs pusdienlaikā. "Nu reita nav kod ēst. Juostuodoj!" uzsver Sarmīte.

Piedzimst pirmais teliņš

Vīksnas pagastā Madaras Vancānes saimniecībā janvāra vidū pasauli ieraudzīja šī gada pirmais teliņš – telīte Rumba, ko saimniece nepārdos, bet paturēs ganāmpulkā. "Ar milzu cerībām un ticību, ka šajā sezonā būs lekna zāle, atsākšu no tās vietas, kur biju spiesta pārtraukt paplašināšanos," teic Madara. Jauno telīti viņa raksturo kā lielu un ēdelīgu, kas ir galvenie faktori, lai ataudzētu skaistu un veselīgu gotiņu.

Foto - no personīgā arhīva

Taujājot, kā rūpēties par teliņiem viņu pirmajās dzīves dienās, saimniece stāsta: "Pēc dzimšanas uzreiz sašpricē selēnu un E vitamīnu, arī B grupas vitamīnus. Es teliņiem izēdinu tikai govīs pienu. Pirmajās divās nedēļās – mātes pienu, pēc tam jebkuras citas govīs pienu. Ēd tik, cik grib, jo zižot nevar pārēsties. Divus mēnešus ziž, pēc tam līdz pat sešiem mēnešiem vienkārši dzer no spainīša pienu, 5 litri reizē ir minimālais, ko dodu, bet tur jāskatās, bullītis eksportam vai telīte atražošanai, tur to piena daudzumu jāregulē. Sienam jābūt pieejam visu laiku jau kopš dzimšanas, jo otrajā dzīves nedēļā labprāt jau pa salmiņam ēd." Uz jautājumu, vai nav dārgi rīt un vakarā dot teļam 5 litrus piena, Madara skaidro, ka būtu dārgi, ja pirktu piena aizstājēju vai ja piena iepirkuma cena būtu kā 2022.gadā. "Protams, katram pašam saimniekam jāizvērtē katra dzīvnieka nākotne savā saimniecībā, es arī nebarošu un neatstāšu visus teļus, kas dzims saimniecībā. Ir tā – neko neieguldot, nevar iegūt augstāzīgu govī, izcilu vaislinieku vai vienkārši supersulīgu steiku. Lauksaimniecība nav lēts prieks, viss jāreķina, jāplāno!" pārliecināta saimniece.

NEDĒĻAS CITĀTS

"Kad esi bagāts, tad tev ir daudz draugu, bet, ja nabags, tad tev nav pat radnieku."

(No lasītāja sarunas ar žurnālistu)

Redakcija atvairina visiem, kurus "Cilvēkziņas" aizvainojušas vai aizvainos

Ledus hokejs

Satikties un izbaudīt hokeja spēli

✓ Hokeja klubam "Balvu novads" var pievienoties ikviens, kuram ir hokejista ekipējums un vēlme braukt un spēlēt. Galvenais mērķis ir satikties un labi pavadīt brīvo laiku! (LAURIS IKSTENS, HK "Balvu novads" kapteinis)

Foto - no personīgā arhīva

Gatavi turpmākajām cīņām! Attēlā redzami: pirmajā rindā – Kaspars Pakalniņš, otrajā rindā no labās puses – Gvido Supe, Didzis Vēkšējs, Jānis Ikstens, Ruslans Doļuks un Normunds Mičulis, trešajā rindā no labās puses – Andris Supe, Aivars Zelčs, Arvis Strods, Lauris Ikstens, Agris Kalnējs, Valdis Jermacāns un Jānis Pujāts. Vēl komandā spēlē arī Intars Ločmelis, Ainārs Miņins, Arvids Raciborskis, Jānis Rakstiņš, Didzis Usenieks, Ingus Babrovs, Aldis Druva, Jānis Boldāns, Edgars Stērnies un Mārtiņš Jansons.

Balvu novadā regulāri notiek dažādas sportiskas aktivitātes un čempionāti. Sezona rit arī hokeja klubam "Balvu novads", kā hokejisti šobrīd startē Rēzeknes valstspilsētas/Rēzeknes novada hokeja 2.līgā.

Kluba izveido pirms trīs gadiem

Kluba kapteinis, bērzpiliētis LAURIS IKSTENS, kurš ikdienā Balvu Mūzikas skolā pasniedz pušaminstrumentu spēli, stāsta, ka agrāk, kad Rēzeknē nebija ledus halles, mūspuses hokejisti devās uz mačiem Daugavpilī, pārstāvot HK "Lazdukalns". Savukārt jau trešo gadu pastāv HK "Balvu novads", kā hokejisti tikpat ilgi startē arī čempionātā Rēzeknē.

Vērtējot konkurenci turnīrā, kluba kapteinis spriež, ka ar jebkuru komandu var cīnīties un to arī uzvarēt, jo visi klubi ir spēkos diezgan līdzvērtīgi. Jautājums tikai, kuram mača dienā vairāk paveicas, kā arī kura kluba spēlētājiem pirms spēles bijusi iespēja vairāk patrenēties. Ja ar fizisko sagatavotību viss kārtībā, tad arī uz ledus solis raitāks! Spēles apmeklētāji arī līdzjutēji, hallē radot vēl sportiskāku atmosfēru. Kas attiecas konkrēti uz HK "Balvu novads", mūspusē entuziastu, kuri vēlas pārstāvēt kluba krāsas un doties uz mačiem, netrūkst. Tomēr jāņem vērā fakts, ka kluba rindās spēlēt pieauguši cilvēki, kuriem laivas tiesu no ikdienas dzīves aizņem darbs un daudzi citi pienākumi. Līdz ar to pirms kārtējās cīņas nokomplektēt desmit cilvēku komandu, lai maču varētu aizvadīt ar divām maiņām, nereti mēdz būt izaicinājums. "Saprotams, ka neesam profesionāli hokejisti, kuri katru dienu pavadā treniņos. Gluži pretēji, – tas ir mūsu vaļasprieks, kad varam satikties un labi pavadīt savu brīvo laiku. Piemēram, ir cilvēki, kuri nedēļas nogalēs uz mūspusi dodas no Rīgas, bet kopumā klubā spēlēt iedzīvotāji gan no Žiguriem, gan arī

Bērziņiem, Vectilzās, Baltinavas un Lazdukalna. Pārstāvēniecība ir no visa Balvu novada. Tādēļ mana nostāja ir, ka klubam var pievienoties ikviens, kuram ir nepieciešamais hokejista ekipējums un vēlme braukt un spēlēt. Ikdienā kluba kopīgi treniņi gan netiek organizēti, bet Balvu novadā ir vairāki vietējie hokeja laukumi, kuros hokejisti paslido individuāli. Bet ir arī kluba hokejisti, kuri dodas uz Rēzekni trenēties kopā ar citām komandām. Galvenais mērķis ir satikties un izbaudīt hokeja spēli!" uzsver L.Ikstens.

Ar krekliņu, šortiem un apaviem vien nepietiek

Komandas kapteinis stāsta, ka šosezon, salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, startēšana hokeja turnīrā Rēzeknē izmaksā dārgāk. Tādēļ klubam ļoti liels pluss ir gan "Ziemeļlatgales Sporta centra" sniegtais finansējums transporta izmaksām un daļībai turnīrā, gan arī vēl vairāku sponzoru (zemnieku saimniecību un uzņēmumu) atbalsts formas tērpu nodrošināšanai. Daļu no nepieciešamā finansējuma sedz arī paši kluba hokejisti.

Nav arī noslēpums, ka daudzi citi sporta veidi, piemēram, futbols, basketbols vai volejbols, tautas masām ir krietni pieejamāki gan infrastruktūras ziņā, gan ir arī izmaksu ziņā lētāki. Ar hokeju ir cits stāsts. "Citos sporta veidos, lai ar tiem nodarbotos, nereti pietiek tikai ar krekliņu, šortiem un apaviem. Tas arī viss. Tikmēr spēlēt hokeju, iespējams, vēlas ļoti daudzi cilvēki, bet ne katrs to var atļauties. Pirmkārt, hokeja ekipējums maksā ne mazu naudu, nemaz nerunājot par bērniem, kuri strauji aug un ekipējums jāmaina katru gadu vai pat biežāk. Otrkārt, daudzos sporta veidos sporta laukumi un zāles cilvēkiem pieejamas jebkurā gada mēnesī un gadalaikā – vai tā būtu vasara un ziema, rudens vai pavasaris. Tikmēr uzliet ledu vietējā hokeja laukumā iespējams tikai ziemā. Savukārt, ja vēlies paslidot gada siltajos

TURNĪRA TABULA

Vieta	Komanda	Spēles	Uzvaras	Neizšķirti	Zaudējumi	Punkti	Soda minūtes
1.	HK "Cirma Juniors"	7	6	1	1	12	44
2.	HK "Vintage"	7	4	1	3	9	30
3.	HK "Vecie Buki"	7	3	1	3	7	61
4.	HK "Kājnieku skola"	7	2	2	4	6	28
5.	HK "Jauņviļāni"	6	2	2	4	5	22
6.	HK "Balvu novads"	6	2	1	4	4	20

Kā liecina Latvijas hokeja līgas portālā "www.lhl.lv" publicētā informācija, šobrīd HK "Balvu novads" hokejisti Rēzeknes valstspilsētas/Rēzeknes novada hokeja 2.līgas regulārā turnīra sešos mačos izcīnījuši divas uzvaras, piedzīvojuši četrus zaudējumus un vienreiz spēlējuši neizšķirti, pašlaik ar četriem punktiem turnīra tabulā ieņemot 6.vietu. Tas gan vēl nav galējais vietu sadalījums, jo šo svētdien Balvu novada komandai jāizvada vēl viena spēle pret HK "Jauņviļāni", pēc kā regulārais turnīrs noslēgsies un labākās komandas turpinās cīnīties par triumfu izslēgšanas mačos. Jāpiebilst, ka HK "Balvu novads" hokejisti ir čempionāta visdisciplinētākā komanda, līdz šim nopelnot tikai 20 soda minūtes.

mēnešos, jādodas uz citu pilsētu, piemēram, uz "Olimpisko centru Rēzekne", kas atkal rada ceļa izmaksas. Citi sporta veidi ir krietni demokrātiskāki. Tomēr tādēļ mūspuses hokeja entuziasti plinti krūmos nemet, jo HK

"Balvu novads" turnīros plāno startēt arī turpmāk. Visu atcelt un visam mest mieru jau ir ļoti viegli, bet tas nav ceļš, ko vēlamies iet," secina L.Ikstens.

Nepalaid garām!

Laukumā dosies veterāni

Šo svētdien pulksten 11 Balvu sākumskolas sporta zālē notiks veterānu telpu futbola turnīrs. Sacensībās piedalīsies Balvu, Ludzas un Līvānu komandas.

Lappusi sagatavoja A.Ločmelis

Rokdarbi

Dzīparos ievītas emocijas

Ne aukstajā ziemas saulē vizuļojošā sniega vērpētes, ne aizputinātie lauku ceļi Briežuciema rokdarbu darbnīcas "Atspole" dalībnieces nespēj atturēt no iknedēļas tikšanās. Katru trešdienu, līdz ņemot rokdarbu rīkus un neiztrūkstošos cienasta groziņus, viņas dodas uz pagasta centru, lai dienu pavadītu kopīgās sarunās, apgūstot kaut ko jaunu. 17. janvārī Briežuciema sievietes dzijas mandalu darināšanas prasmes ierādīja baltinaviete Valentīna Daukste.

Briežuciema sievu prasmīgo roku veikums ne reizi vien sajūsminājis gan pašmāju, gan starptautisku izstāžu un amatnieku tirdziņu apmeklētājus. Tas, ka rokdarbu darbnīcas "Atspole" plaukti jau tagad no grīdas līdz griestiem aizpildīti ar austiem lupatu deķiņiem, grīdsegām, lakatiem, adītiem cimdiem, cepurēm, izšuvumiem un daudziem citiem smalkiem roku darbiem, dalībnieces neattur no aizvien jaunu ideju realizēšanas. Dalties ar jaunrades augļiem, rokdarbnīces savus darbus nereti dāvina vietējiem iedzīvotājiem saviesīgos pagasta pasākumos, kā arī svētku reizēs iepriecina vientuļos pagasta iedzīvotājus.

Mandalu veidošana – meditācijas veids

Jau izsenis zināms, ka meditācijas pamatā ir hinduistu atklāsmes mandalas. Mandalu zīmēšana mākslas terapijā rada mierīgu vidi, palielina koncentrēšanās spējas, palīdz izzināt sevi un nomierina. Mandalas var ne tikai zīmēt, bet arī veidot no visdažādākajiem materiāliem, piemēram, dzijas.

Dzijas mandalu meistardarbnīcas vadītāja, baltinaviete VALENTĪNA DAUKSTE atklāj, ka pati šo mākslu apgūsi nesen – aizvadītajā vasarā, ciemojoties Apes amatu mājas atklāšanā. Padzirdējusi par Valentīnas jaunajām zināšanām, "Atspoļu" vadītāja Laima Ločmele aicināja viņu padalīties arī ar kaimiņpagasta – Briežuciema – sievietēm.

Saulainā ziemas dienā sapulcējušās darbnīcas telpās, pagasta čaklākās rokdarbnīces ar lielu entuziasmu ķērās pie darba, mandalās ievijot savai sirdij tuvākās krāsas. Mandalu darināšana nav pārāk sarežģīta, drīzāk meditatīva nodarbe. Tai nepieciešami vien dažī kociņi (var izmantot veikalā nopērkamos šašlika iesmiņus vai vienkārši koka zariņus) un krāsaini dzijas pavedieni. Darbošanās rezultātā tapa gan ziemīgi saulainas, gan vasarīgi raibas un pat rudenīgi pelēkmelnu zemes toņu mandalas, kas atspoguļoja katras dalībnieces tā brīža emocijas.

Valentīna pastāstīja, ka šādas mandalas zinājuši veidot arī senie latvieši, – tās mājās mēdza izkārt, jaunas meitas izdodot pie vīra. Mandalas varot veidot arī no zālēm un citiem materiāliem. Savukārt, savienojot vairākas mandalas kopā, iespējams izveidot pat ļoti liela mēroga mākslas darbus.

Ne tikai savam priekam

Briežuciemietes aktīvi nodarbojas ar labdarību. Piemēram, INĀRA CIRCENE, Krievijas iebrukuma pirmajos mēnešos atsaukusies vietnē "Facebook" ieraudzītajam uzaicinājumam, uzadīja 40 pārus zeķu, ko nosūtīja kara plosītās Ukrainas iedzīvotājiem, bet šobrīd, būdama Latvijas adītāju apvienības "Čaklo bitiņu klubīņš" Latgales grupas dalībniece, ada zeķes un cimdus Latgales pensionātu iemītniekiem. Jau tapuši divdesmit zeķu un cimdū pāri, ko paredzēts nogādāt pensionātos kādā no svētku reizēm – vai tā būtu Senioru diena oktobrī, vai Ziemassvētki.

Ināra apgalvo, ka šī darbošanās viņu nemaz neapgrūtina, gluži otrādi – nomierina un sniedz garīgu un fizisku atslodzi.

Iespēju robežās Briežuciema rokdarbnīces cenšas gādāt par paaudžu pārmantojamību, iesaistot savās nodarbēs bērnus un mazbērnus. Diemžēl pēc studijām augstskolā reti kurš atgriežas dzimtajā pagastā, tādēļ visbiežāk "Atspoles" darbnīcā sastopamas sešas pastāvīgās dalībnieces. Viena no viņām ir mājturības skolotāja INGA CAREVA. Viņa lepojas, ka vēlmi radīt pašu rokām

Mandalās ievij savu noskaņojumu. Pirmajā pavasara mēnesī – martā – briežuciemiešu iepriekšējā gada veikumu, tostarp dzijas mandalas, izstādē varēs aplūkot arī balvenieši un citi novada iedzīvotāji.

Dzijas mandalas. Mandala ir aplis. Aplim ir centrs, un visbiežāk tieši attiecībā pret centru veidojas mandalas raksts. Tieši ļaušanās ir atslēgas vārds mandalas radīšanai. Mandala ir ārpus jēdzieniem – pareizi/nepareizi, skaisti/negļīti, labi/slikti, simetriski/asimetriski.

Foto - A. Kirsanovs

iemācījusi ne vien saviem audzēkņiem, bet arī meitai Līgai Langovskai, kura, būdama sporta skolotāja, atlicina laiku arī smalku pērļu gleznu darināšanai.

Inga savas mandalas veidošanai izvēlējas košas krāsas, jo uzskata, ka tā ir smukāk. Apskatot citus viņas darinājumus, izrādās, tiem visiem raksturīgi spilgtu krāsu akcenti. Piemēram, pelēki rūtotā lakatā Inga ieaudusi oranžas svītras, padarot to dzīvespriecīgu un stilīgu. "Man patīk paspēlēties ar krāsām," atzīst rokdarbniece. Būdama skolotāja, Inga pieprot neskaitāmus rokdarbu veidus, tomēr piebilst, ka visu nekad nevar zināt un vienmēr var iemācīties kaut ko jaunu. Sirdij vistuvāko nodarbi viņa neņem nosaukt, jo aizraušānās periodiski mainās: "Vienu brīdi patika tamborēšana, šobrīd esmu aizrāvusies ar lakatu aušanu." Taujāta,

vai viņas vadītajās mācību stundās tagadējās skolnieces izrāda lielu interesi par senču rokdarbu prasmēm, pedagoģe teic, ka attieksme ir dažāda un nereti meiteņu veikums ir diezgan pavisams, kas liecina par interesei trūkumu. Taču Inga pārliecināta, ka prasmei strādāt ar rokām ir liela nozīme, jo

paša radīts darinājums sniedz milzīgu gandarījumu. Turklāt tā ir iespēja izpaust savu radošumu.

Katra nodarbība – tikšanās ar savējiem

Tāpat kā pārējās rokdarbnīces, arī ELITA BUKŠA, veidojot dzijas mandalas, ļāvās iztēles lidojumam, darbā ievijot šī brīža noskaņojumu. Katra tikšanās ar "Atspoļu" dalībniecēm viņai ir kā satikšanās ar ģimenes locekļiem, jo laika gaitā ar sievietēm izveidojusies īpaša saikne. Turklāt viņas visas vieno kopīga mīlestība uz rokdarbiem. Elita smeļ, ka atbildēt uz jautājumu, ko viņa prot, ir grūtāk, nekā uzskaitīt, ko viņa neprot. Viena no prasmēm, kas Elitu izceļ pārējo vidū, ir māka uzcakot smalkus, pērlītēm caurvītus adījumus – cepurītes, roku maučus un cimdūkus. Daudzas no šīm zināšanām iegūtas pašmācības ceļā, pateicoties internetā pieejamām pamācībām vai arī citu meistaru ierādītājam. Otrā lielākā Elitas kaislība ir ziedu kompozīciju veidošana, bet ziemā – Adventes vainagu un sausziedu kompozīciju darināšana.

Briežuciemiete LAIMA LOČMELE, kura pirms neilga laika pārņēma "Atspoles" vadības grožus, apgalvo, ka pienākums nav grūts, jo visas sievietes ir ļoti atsaucīgas. Šādas radošas darbnīcas ar pieaicinātiem vadītājiem Briežuciemā rīko bieži, bet martā Balvos notiks atskaites izstāde, kurā sievas atrādīs gada laikā paveikto. Šai izstādei "Atspoles" dalībnieces jau gatavas. Pati Laima rokdarbus uzskata par savas dzīves sastāvdaļu, bez kuras tā nav iedomājama. "Man patīk kaut ko radīt pašai," piebilst rokdarbu darbnīcas "Atspole" vadītāja.

/No Vikipēdijas/

Pārdod

Pārdod 3-istabu DZĪVOKLI 5. stāvā, Balvu centrā. Tālr. 25885925.

Skaldīta malka. Cena 40 EUR/berkubā. Piegādes apjoms līdz 7 berkubiem. Ir sausā. Tālr. 25543700.

Pārdod skaldītu malku, ir sausa. Tālr. 26550272.

Pārdod skaldītu malku. Tālr. 28700211.

Pārdod sausu malku. Piegāde. Tālr. 29166439.

Pārdod kviešus, rudzus. Tālr. 28772537.

Jaunputni, dējējvistas. Tālr. 29424509.

Pārdod sienu, salmu, skābsiena ruļļus. Lopbarībai: puscukurbietes, kartupeļus, burkānus, graudus. Ar piegādi. Tālr. 25442582.

Ikvienam ir iespēja isi un konkrēti pateikt paldies kādam labvēlim, sponsoram, atbalstītājam, palīgam. Dārgi tas nemaksās – tikai 5 eiro par 28 vārdiem. Jo šie ir "Pateicības vārdi".

Miļš paldies bijušajiem kolēģiem, ansambļa "Sagša" sievietēm, radiem, draugiem, kaimiņiem, bijušajiem audzēkņiem par sirsnīgajiem sveicieniem un laba vēlējumiem manā dzimšanas dienā.

Pensionētā skolotāja Olga Zelča

Nepalaid garām!

“Gorā” papildizrāde koncertuzvedumam “Atgriezīamies Latgolā”

Skatīties uz divām pilnībā izpārdotajām izrādēm Latgales vēstniecībā “GORS” šī gada 10.februārī un lielo skatītāju pieprasījumu, izsludina PĀPILDIZRĀDI 11.februārī plkst. 16.00!

Latgales cilvēku spēks, humora dzirksts, kā arī vairāk nekā 100 nospēlētās “Latgola.lv” izrāde, iedrošinājušas autorus veidot koncertuzvedumu “Atgriezīamies Latgolā”. Šajā radošajā komandā ir apvienojušies režisors Valdis Lūriņš, komponists Valdis Zilveris, dziesmu tekstu autors Jānis Peters, Latvijas Nacionālā teātra aktieri un grupa “Baltie lāči”. Latgaliešu stāstus pierakstījusi Danskovīte, īstena latgaliete, kuru Latvijā pazīstam kā “Ontana un Annes” radītāju.

Latgales stāsti ir stipri un krāsaini kā Latgales keramika. Daudzus Baltinavas stāstus jūs esat iepazinuši Danskovītes lugās, arī Nacionālā teātra izrādēs “Latgola.lv” divās sērijās,

kur daļēji mēģinājām runāt latgaliski. Un kas gan var būt interesantāks par patiesiem stāstiem! Latgales stāstus izspēlēs un izdziedās Nacionālā teātra aktieri Indra Burkovska, Dace Bonāte, Anna Klēvere, Voldemārs Šoriņš un Mārcis Maņjakovs.

Režisors Valdis Lūriņš ikvienu aicina uz izrādi un cer, ka skatītāju sirdis tiks uzrunātas ar komiskām un reālām epizodēm, muzikālu daudzīšanu, kā arī sadziedāšanos labi zināmajās un trakajās latgaliešu dziesmās.

“Ej nu ej! Nelej! Vai tiešām tā var būt?”

JĀ, VAR!

Tāpēc steidzies iegādāties savu biļeti uz mūsu PĀPILDIZRĀDI šeit: <https://www.bilesuparadize.lv/lv/event/136548>.

Biļetes nopērkamas arī Biļešu paradīzes kasēs un Latgales vēstniecībā “GORS”.

Informē VMD

Grafiks mednieku un medību vadītāju eksāmeniem

Valsts meža dienests publicējis grafiku mednieku un medību vadītāju eksāmeniem 2024. gada pirmajam ceturksnim. Tas pieejams Valsts meža dienesta tīmekļvietnē un informācijas sistēmā “Meža valsts reģistrs”.

Ar mednieku un medību vadītāju eksāmenu grafiku 2024.gada pirmajam ceturksnim var iepazīties Valsts meža dienesta tīmekļvietnes “Medību” apakšsadaļā pie saistītajiem dokumentiem, izvēloties failu “Mednieku eksāmenu grafiks un norises vietas”. Eksāmenu grafiks pieejams arī Meža valsts reģistrā. Valsts meža dienests lūdz ņemt vērā, ka eksāmenu norises grafikā var tikt veiktas izmaiņas. Iepriekš mednieku kandidātiem, piesakoties eksāmenam, Valsts meža dienestā bija jāiesniedz izziņa par apmācību beigšanu. Sākot ar 1.01.2023., informāciju dienestam nodod apmācību iestādes, un, tiklīdz tā reģistrēta Meža valsts reģistrā, kandidātam ir iespēja eksāmenam pieteikties turpat tiešsaistē.

Mednieka un medību vadītāja kandidāta teorētisko zināšanu pārbaudījums notiek elektroniskā veidā Meža valsts reģistrā. Uz pārbaudījumu ierodas, ņemot līdzi personu apliecinošu dokumentu un rīku, kas ļauj autentificēties ar portāla *Latvija.lv* vienotās pieteikšanās moduli, piemēram, internetbankas autentifikācijas rekvizītus.

Pieteikties un veikt valsts nodevas apmaksu mednieka vai medību vadītāja kandidāta teorētisko zināšanu pārbaudījumam Meža valsts reģistrā iespējams ne vēlāk kā 24 h pirms norādītā eksāmena sākuma laika, savukārt praktisko iemaņu pārbaudījumu pieteikšanai ierobežojumu nav. Piesakoties eksāmenam, persona var pieteikt arī mednieka apliecības izgatavošanu, lai pēc sekmīgi nokārtotiem eksāmeniem to varētu saņemt pēc iespējas ātrāk.

Valsts meža dienests astoņās struktūrvienībās ir uzstādījis datorus teorijas eksāmenu kārtīšanai. Mūsu novadam tuvākās: Cesvainē, Dārzu ielā 4; Daugavpilī, Kr. Valdemāra iela 7; Gulbenē, Pamatu iela 14; Inčukalnā, Miera iela 2; Jēkabpilī, Mežrūpnieku iela 2a; Rēzeknē, Rēzinas iela 6.

Ja uz ceļa notikusi sadursme ar meža dzīvnieku

Rudens un ziemas periodā, kad redzamība uz autoceļiem pasliktinās, pieaug arī sadursmju skaits ar meža dzīvniekiem. Par notriektiem, kritušiem vai sadursmē ievainotiem meža dzīvniekiem jāinformē Valsts meža dienests, ko var veikt, arī izmantojot lietotni “Mednis”.

2023./2024. gada medību sezonā (no 1.04.2023.) Valsts meža dienests reģistrējis 1083 uz ceļiem notriektus medijamos dzīvniekus, tai skaitā 112 aļņus, 126 staltbrīžus, 624 stirnas un 59 mežacūkas. Visvairāk notriekto dzīvnieku šajā medību sezonā konstatēts Valsts meža dienesta Rīgas reģionālās, Dienvidlatgales un Zemgales virsmežniecību teritorijās. Salīdzinājumam – iepriekšējā medību sezonā šai pašā laikā periodā dienests reģistrējis 1113 notriektus dzīvniekus.

“Diennakts tumšajā laikā, sevišķi krēslas un rītausmas stundās, dzīvnieki kļūst aktīvāki un var intensīvi baroties mežsaimniecības un lauksaimniecības kultūrās, kas atrodas blakus autoceļiem. Šai laikā dzīvnieki var pastiprināti šķērsot autoceļus un izraisīt sadursmes ar transportlīdzekļiem. Tāpat jābūt ļoti uzmanīgiem ziemas laikā, kad ceļi tiek kaisīti ar sāls maisījumu, kas var piesaistīt meža dzīvniekus,” skaidro Valsts meža dienesta Medību daļas vadītājs Valters Lūsis.

Ja sadursmē ar meža dzīvnieku ir cietuši cilvēki vai transportlīdzekļi, par to ir jāziņo Valsts policijai pa tālruni 110 vai jāzvana uz vienoto ārkārtas palīdzības izsaukuma tālruni 112. Savukārt par notriektiem un kritušiem medijamajiem dzīvniekiem jāinformē Valsts meža dienests, ko var darīt, izmantojot Latvijā radīto lietotni “Mednis”. Šī lietotne ir savienota ar Valsts meža dienesta informācijas sistēmu “Meža valsts reģistrs” un bez maksas ir pieejama gan “Android”, gan “Apple iOS” ierīcēm. Dienests saņemto informāciju izvērtē, apstrādā un reģistrē faktu par bojā gājušo dzīvnieku, kā arī pieņem lēmumu par tālāko rīcību ar to. Svarīgi atcerēties, ka paziņošana par notriektu dzīvnieku lietotnē “Mednis” nenozīmē paziņošanu Valsts policijai par notikušu ceļu satiksmes negadījumu.

Valsts meža dienests atgādina, ka notriekto dzīvnieku nedrīkst piesavināties, – šāda rīcība ir klasificējama kā medību produkcijas piesavināšanās, par ko ir piemērojams sods.

Pārliecinies, vai abonēji

Vaduguni februārim?!

Radās neskaidrības, zvani – tālr. 26161959.

